

Døves kultur

Rune Anda 2022

Hva er døvekultur?

HVA ER DØVEKULTUR?

Konklusjoner fra gruppearbeidet ved Døves XIV. Nordiske Kulturfestival:

1) Definisjon

Døve kan oppfattes som en språklig og etnisk gruppe. Døve har egne vaner og uttryksmåter. Et konkret forslag til definisjon av døvekultur kan være: «Døvekultur er det livsmønster som betinges eller er avhengig av det visuelle språk, tegnspråket.»

2) Forskjell døves/hørendes kultur

Døves kultur atskiller seg fra hørendes på de områder hvor det kreves en visuell uttryksform basert på tegnspråket.

3) Musikkutøvelse og musikkledsagelse

Noen døve har utbytte av musikk, både som en personlig opplevelse og som en felles-opplevelse med andre. Andre mener at musikk — og dans med musikkledsagelse — ikke hører med til døvekulturen. (Man finner å ikke kunne ta stilling til om folkedans hører med i døvekulturen.)

Rytmen har stor betydning også innen døvekulturen. Døve har rytmesans og kan også uttrykke musikk visuelt.

4) Prioriterte kultur-aktiviteter

Alle døve barn må få et rikt kulturtilbud. Ellers bør følgende prioriteres: En anerkjennelse av tegnspråket som et selvstendig språk. Produksjon av flere videoprogrammer. Utdannelse av døve kulturarbeidere, f.eks. til undervisning i skolene. Videreutvikling av døveteater. Organisasjonene må

bruke mer tid på kulturspørsmål, og det må gis fortløpende informasjon om kulturelle spørsmål på nordisk plan.

5) Hørende og døvekulturen

nasjonalt?

Det er viktig at døvekulturen ikke isoleres. Kulturarbeidet på nordisk plan medvirker til å unngå slik isolasjon. Det nordiske samarbeidet gir impulser til det kulturelle arbeidet i de enkelte land. Gjennom TV og video kan døvekulturen nå ut til flest mulig, oppnå større forståelse og interesse, både blant døve og hørende.

Det kulturelle arbeidet kan styrkes ved opprettelse av kulturutvalg i alle døveforeninger hvor det er naturlig i forhold til medlemstallet. Mål: Kultur til alle.

6) Døve-historie

Døves historie skrives best av døve selv, fortrinnsvis på «tegnspråk», det vil si på video og film, f.eks. ved å la eldre døve fortelle. — Man kan også bruke den metode å samle inn gamle skrifter (bøker og blad), gamle filmer og fotografier. Døveforeningene må være med i dette innsamlingsarbeidet, og døveforbundene må hjelpe til med å systematisere de opplysningene man ønsker å bevare.

Det bør opprettes et døves bibliotek eller museum, med formål å bevare «døves historie» for framtiden.

Lillehammer, 28. juli 1982:

Erik Linness,
(leder av gruppearbeidet)

Esben Bilenberg,
(sekretær for gruppearbeidet)

Gruppeformennene:

Niels E. Nielsen, Danmark.

Aino Lahdenperä, Finland.

Ingvar Edwall, Sverige.

Hervör Gudjónsdóttir, Island.

Toralf Ringse, Norge.

Døve kan oppfattes som en språklig og etnisk gruppe. Døve har egne vaner og uttryksmåter. Et konkret forslag til definisjon av døvekultur kan være:

«Døvekultur er det livsmønster som betinges eller er avhengig av det visuelle språk, tegnspråket.»

*Konklusjoner fra gruppearbeidet ved
Døves XIV Nordiske Kulturfestival 26. juli 1982*

6 kulturdager1974

1974

I mange år var det folkedansoppvisning på Døves kulturdager, framført av mange lokale døveforeninger.

Video: 15 sek.

<http://andata.no/HVL/6-4.mov>

1978

”Dere døve er få, men dere kjenner dere ikke maktesløse. Hva er det som gjør dere sterke og modige? Jeg vil at barna skal bli sterke og modige og jeg synes dere har noe hørende ikke har, noe som dere skal vise og som er kultur – en kulturarv dere skal gi videre til døve barn. Barna trenger å se dere og deres følelser. Gi dem en del av dere selv, dere som er aktive, empatiske og skapende. Døve barn trenger å se døves historie. Døve har sin egen historie som også er barnas historie. Vis dette til barna sammen med teater, film og med opplevelser, gjennom drama og rytmikk, gjennom samvære, hva det enn er dere vil vise dem. Lær barna hvordan de skal stille krav til hørende.”

Barbro Lindeberg, Døves Nordiske Kulturfestival i Aalborg, Danmark 1978

Mor til Hilde Haualand under Nordisk Døves Kulturfestival i Aalborg, Danmark.

adnotam

Nr. 5 - 1. årgang - 28. november 1980

SEMBER 80

På Festiviteten med deg, søndag 7. des.:

Ellers går du glipp av noe — det er skråsikkert!

Søndag 7. desember vil det bli en teateropplevelse litt utenom det vanlige på Festiviteten, da Bergen Døveforenings dramagruppe gjester byen med sin jubileumsoppsetning «Døv, i går — i dag. Hva med i morgen?»

— Og la det nå for all del være sagt, og det ganske ettertrykkelig,

at dette er ikke en forestilling kun for døve eller sterkt hørselsvekkede, sier Åse Karin Bondhus ved Bergen Døveforening. Snarere tvert imot.

— Stykket, som ble satt opp i forbindelse med foreningens 100 års-jubileum, har siden i vår vært presentert rundt om i de større byer

ne i landet, og over alt har det vært fantastiske lovord å høre. Og den positive omtalen går like mye på aktørenes prestasjoner som den fine innlevelse vi hørende får i de døves daglige problemer, ikke uten en

I barnehagen for døve barn.

1981

I 1980-1981 var våre skuespillere på turne i hele Norge med forestillingen: «Døv i går — i dag — hva med i morgen?»

Med denne fremførelsen satte man søkelyset på hva en hørte og trodde om døve, døvheten og tegnspråket, - og hva døve hadde opplevd og opplever.

Vist på hele 28 steder i landet!

Stykket var laget i forbindelse med Bergen Døveforenings 100 års jubileum 30. mai 1980.

1984

Etter forslag fra
Toralf Ringsø ba
Erik Bye
arrangøren i
Grieghallen dele
ut ballong til
publikum.
De skulle få føle
musikkvibrasjon
på ballongen.

Foto: Rune Anda

1992

Kreativ underholdning på scenen. Her viser man at alle inkluderes i TV-program (munnavlesning, tegnspråk, håndalfabet, munnhåndsystem, tekst, døvblindtolk)

Video: 5 min 32 sek.

<http://andata.no/HVL/6-7.mov>

Rune Anda

8. juli 2013 · 2

Teater Manus "Jack og bønnestengelen" tok publikum med storm under "kulturdagene" i Reims. Frankrike 5.-7. juli 2013! Alle snakket om det, alle

2013

Teater Manus
viste «Jack og
bønnestengelen»
under festivalen i
Reims, Frankrike.

Stor applaus og
kamp om
billettene for å se
dem.

*Video: 23 sek.
Foto: Rune Anda*

<http://andata.no/HVL/6-8.mov>

Programlederne ved Døves Nordiske Kulturfestival i Stavanger
26.-31. juli 2022 ble takket for innsatsen.

2022

<http://andata.no/HVL/6-9.mov>

*Video: 33 sek.
Foto: Rune Anda*

2017

Norges Døveforbund 1918–2018

50 års jubileum for Døves Kulturdager, i Bergen 24.-27. august 2017

Fra avslutningen av åpningsseremonien i Den Nationale Scene. Prinsesse Märtha Louise var blant publikum.

50 års jubileum for Døves kulturdager – i Bergen

2017

Ca. 1000 deltakere – derav ca 400 døve fra utlandet.

Vilde Winge (14) som vant Norske Talender i 2017.

Døve elever fra Nattland Oppveksttun.

Foto: Rune Eng.

50 års jubileum for Døves kulturdager – i Bergen

2017

ReDeafination, Singapore.

Mischa fra Tsjekkia, en allsidig ballettdanser.

Foto: Rune Eng.

50 års jubileum for Døves kulturdager – i Bergen

2017

ReDeafination
fra Singapore
(døve dansere)

<http://andata.no/HVL/6-13.mp4>

Video: 1 min 4 sek.

50 års jubileum for Døves kulturdager – i Bergen

2017

Hver kveld var det åpen scene i Skostredet, samt salg av mat og drikke.

Aktører fra hele verden fremførte sceneopptredener på internasjonale tegn.

Foto: Rune Eng.

2017

DØVES KULTURDAGER
1967-2017

50 ÅR

Kort oversikt over
Døves kulturdager
gjennom 50 år

1967-2017

Tegnspråk-
kommunikasjon
under vann

*Video:
1 min 12 sek.*

<http://andata.no/HVL/06-15.mov>

Kan man bruke tegnspråk under fritt fall før fallskjermen åpnes? Spørsmål til VossVind

Hei Rune! 😊

Dette var ett gøy spørsmål! 😊

I fallskjermhopping vil en jo dette i ca. 200km/t, dette gjør det nesten helt umulig å høre hva noen prøver å si.

Pga. dette brukes det en del tegn under coaching/gruppehopp for å kommunisere fort med de rundt seg, dette kan da være alt fra «bytt retning», «snu deg», «separer fra gruppen» ol.

Det er noen tegn som betyr det samme over hele verden, men det er dessverre ikke ett fast språk en bruker under hoppingen. Mye av kommunikasjonen under ett hopp blir bestemt på forhånd av hoppe og funker mer som ett signal for at en starter med en planlagt operasjon.

Her i Vindtunnelen derimot bruker vi hovedsakelig tegnspråk når vi er inne og flyr. Tunellen er gjennomsnittlig på 118 desibel som gjør det umulig å høre hverandre.

Fra første gang en flyr blir man lært en rekke tegn som funker som instruksjoner, da gjerne «strek ut beina», «trekk inn beina», «se opp» og «slapp av». Etter hvert som man progresser går man litt bort fra «tegn» og mer inn i en beskrivelse av øvelsen man skal utøve.

For å oppsummere så er tegn og tegnspråk en nyttig evne å kunne i både vindtunnel og fallskjerm, dette vil da heller ikke skape noe form for konsekvenser så lenge en aktivt følger prosedyrene! 😊

Jeg håper dette var av hjelp! Gjerne send inn flere spørsmål som dette om du lurer på noe mer! 😊

Luftig helsing / windy greetings, Mats.

1995

Stol formet som en hånd.

Under døves verdenskongress i Wien 1995 var det også kunstutstilling.

Døve kunstnere fra hele verden deltok.

Foto: Rune Anda.

Robert Bisl, kunstner (tysker)

Joel Barish (USA) har møtt og intervjuet døve fra hele verden. Også Norge (og Bergen).
Mye fokus på døve i arbeidslivet i ulike land.

SELECT A COUNTRY TO WATCH THE VIDEOS

CARIBBEAN

[Antigua](#)
[Bahamas](#)
[Barbados](#)
[Cuba](#)
[Dominican Republic](#)
[Puerto Rico](#)
[St. Kitts](#)

EUROPE

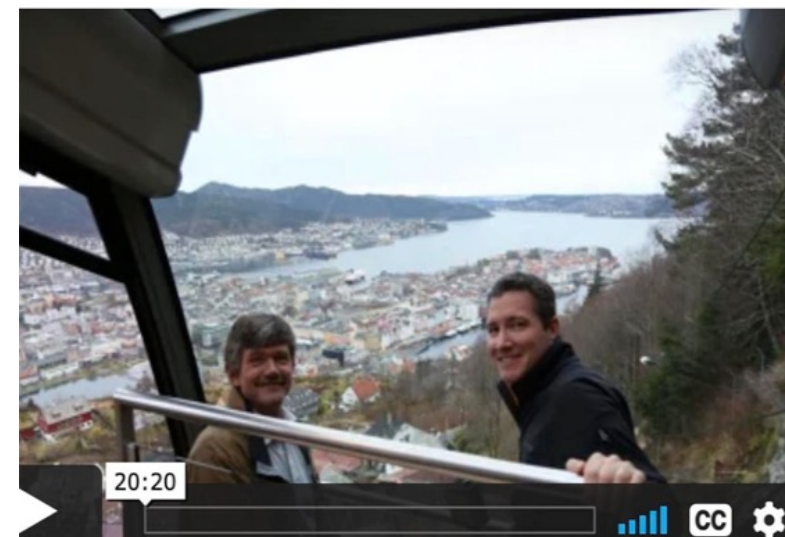
[Austria](#)
[Belgium](#)
[Croatia](#)
[Finland](#)
[France](#)
[Germany](#)
[Greece](#)

ASIA

[Bangladesh](#)
[Bhutan](#)
[Brunei](#)
[China](#)
[Cambodia](#)
[Hong Kong](#)
[India](#)

Joel Barish - No barriers

Følg ham på video verden rundt - der han intervjuer døve i ulike yrker
Her brukes internasjonale tegn - og for de som vil, velge engelsk undertekst.
Han har også vært i Bergen :-)

https://www.joelbarish.com/nbwj_videos/

Relevant litteratur

Helge Herland, Norges Døveforbund 100 år

Rune Anda, Døves kulturdager 50 år (1967-2017)

Thorbjørn Johan Sander, Døveorganisasjonen i kamp gjennom 75 år

2017: [Døves kulturdager 1967-2016](#) 25.08.2017 (Video: 01:19:50)